

RADIANT GELİŞİM
VE YÖNETİM
DANIŞMANLIĞI

BIST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARI ANALİZİ

ÖNCELİKLI KONU TERCİHLERİ
SEÇİLEN GRI STANDART SETLERİ

EYLÜL 2023

Geçtiğimiz yüzyıllar içerisinde insanoğlunun doğayı tükenmeyecek bir kaynak olarak görerek kendi ihtiyaçları için onu hor kullanması bugün yaşamış olduğumuz çevre sorunlarının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Kaçınılmaz olarak hissedilen gidişat sonucu insanoğlu sürdürülebilir kalkınma anlayışını geliştirmiş ve küresel düzeyde hayata geçirmek üzere çalışmalar başlatmıştır.

Konunun farkında olan ve sorumluluğu üzerine alan Türk şirketleri de Kurumsal Sürdürülebilirlik konusunu gündemlerinde üst sıraya almakta; ekonomik, çevresel, sosyal ve kurumsal yönetime ilişkin faktörlerin bir bütün olarak şirket idaresinde gözetilmesi ve bu faktörlere bağlı risklerin ve fırsatların etkin bir biçimde yönetilmesi amacı ile çalışmalar yapmaktadır.

Bu kapsamdaki faaliyetlerini raporlayan şirketler farklı metodolojileri kullanmakla birlikte Türkiye’de genel olarak Küresel Raporlama Girişimi (Global Reporting Initiative, GRI) öne çıkmaktadır.

Bu rapor kapsamında BIST Sürdürülebilirlik Endeksinde yer alan ve 2022 yılı içerisinde raporunu GRI standartlarında yayınlayan şirketlerin paylaşımları analiz edilmiş; seçilen öncelikli konular ve raporlanan verilerle ilgili istatistikler hazırlanmıştır.

Rapor içeriğinin; Sürdürülebilirlik Çalışmaları ve Kurumsal Stratejik Planlama süreçleri içerisinde yönetim ekiplerine ihtiyaç duydukları yönlendirmeyi sağlaması amaçlanmaktadır.

Saygılarımızla...

Dr. E. Emre Kanaat

Yönetici Ortak

BIST Sürdürülebilirlik Endeksi içerisinde yer alan ve Sürdürülebilirlik Raporunu yayınlayan 54 şirket; raporlarında 1095 konu başlığını önceliklendirerek yaptıkları çalışmaları, geçmiş performansı ve hedeflerini irdelemişlerdir.

Konu başlıkları 53 standart başlık altında yeniden gruplandırılmış ve şirketler tarafında en çok seçilen konu başlıklarından ilk 20'si aşağıda listelenmiştir.

Sıralamada ilk 20 içerisinde yer alan konular en az %2.50 ve üstü oranında şirket tarafından öncelikli konu olarak belirlenmiştir.

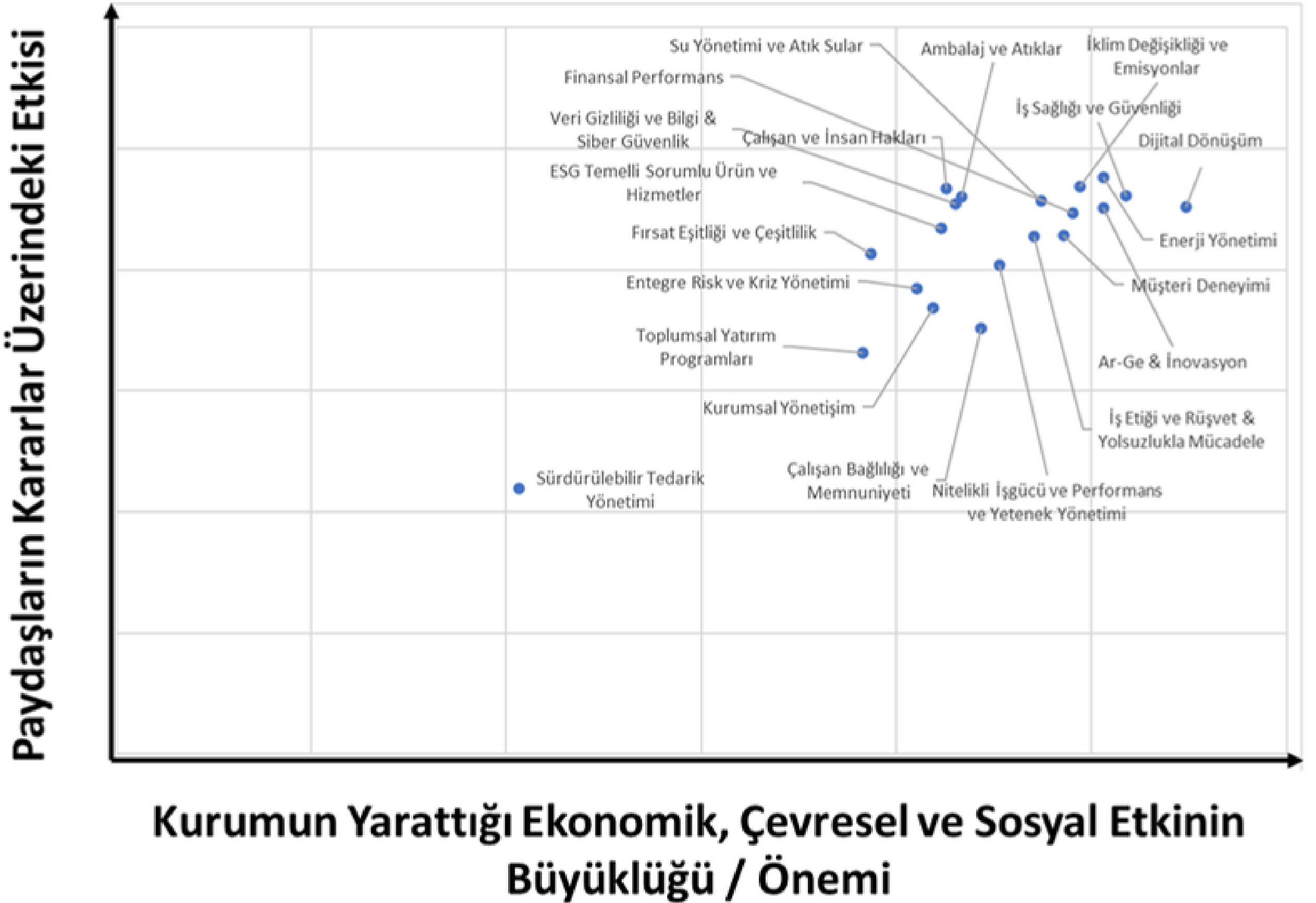
#	BAŞLIK	%
1	İklim Değişikliği ve Emisyonlar	7.10%
2	Sürdürülebilir Tedarik Yönetimi	5.52%
3	Ar-Ge & İnovasyon	4.47%
4	Finansal Performans	4.47%
5	İş Etiği ve Rüşvet & Yolsuzlukla Mücadele	4.47%
6	Nitelikli İşgücü ve Performans ve Yetenek Yönetimi	5.00%
7	Fırsat Eşitliği ve Çeşitlilik	4.03%
8	İş Sağlığı ve Güvenliği	4.03%
9	Müşteri Deneyimi	3.68%
10	Çalışan ve İnsan Hakları	3.42%
11	Entegre Risk ve Kriz Yönetimi	3.42%
12	Çalışan Bağlılığı ve Memnuniyeti	3.24%
13	ESG Temelli Sorumlu Ürün ve Hizmetler	3.07%
14	Su Yönetimi ve Atık Sular	3.07%
15	Toplumsal Yatırım Programları	3.07%
16	Enerji Yönetimi	2.98%
17	Veri Gizliliği ve Bilgi & Siber Güvenlik	2.89%
18	Kurumsal Yönetişim	2.80%
19	Dijital Dönüşüm	2.72%
20	Ambalaj ve Atıklar	2.63%

Şirketler tarafında sürdürülebilirlik raporlarında öne çıkan gruplanmış ilk 20 konu için ilgili raporların Öncelikli Konular Matrisi (Materiality Matrix) üzerinde yapılan çalışmada bu konuların önem derecesi tekrar hesaplanmıştır.

Oluşturulan yeni matris konuların Paydaş ve Kurumlar açısından ağırlıklı olarak "Çok Yüksek" ve "Yüksek" olarak değerlendirildiğini ortaya koymaktadır.

Liste içerisinde en üst sırada yer alan 3 konu başlığı ise Dijital Dönüşüm, Enerji Yönetimi ve İş Sağlığı ve Güvenliği olarak ortaya çıkmaktadır.

Sürdürülebilirlik Raporlarının “Genel Bildirimler” kısmı en detaylı olarak raporlanan içerik olarak ortaya çıkmaktadır.

Şirketlerin Kurumsal İletişim faaliyeti ve Rapor Profiline teyit kısımları tam ve eksiksiz olarak raporlara yansımaktadır.

Bununla birlikte Yönetişim bölümündeki sorulara ancak çok sınırlı sayıdaki kurum yanıt vermiştir.

Sürdürülebilirlik çalışmalarının temeli olan yönetim konusuna odaklanması ve organizasyon içerisinde ihtiyaç duyulan yapıların kurulması önümüzdeki dönemin bir önceliği olarak gözükmektedir.

		102-1	100.0%
		102-2	100.0%
		102-3	100.0%
		102-4	100.0%
		102-5	100.0%
		102-6	100.0%
	Kurumsal Profil	102-7	100.0%
		102-8	100.0%
		102-9	100.0%
		102-10	100.0%
		102-11	100.0%
		102-12	98.1%
		102-13	98.1%
	Strateji	102-14	100.0%
		102-15	88.7%
	Etik ve Dürüstlük	102-16	100.0%
		102-17	88.7%
		102-18	100.0%
		102-19	62.3%
		102-20	56.6%
		102-21	37.7%
		102-22	34.0%
		102-23	35.8%
		102-24	24.5%
		102-25	22.6%
		102-26	26.4%
		102-27	22.6%
	Yönetişim	102-28	17.0%
		102-29	34.0%
		102-30	32.1%
		102-31	34.0%
		102-32	34.0%
		102-33	24.5%
		102-34	18.9%
		102-35	30.2%
		102-36	26.4%
		102-37	17.0%
		102-38	18.9%
		102-39	13.2%
		102-40	100.0%
		102-41	98.1%
	Paydaş Katılımı	102-42	100.0%
		102-43	100.0%
		102-44	100.0%
		102-45	100.0%
		102-46	100.0%
		102-47	100.0%
		102-48	100.0%
		102-49	100.0%
	Rapor Profili	102-50	100.0%
		102-51	100.0%
		102-52	100.0%
		102-53	100.0%
		102-54	100.0%
		102-55	98.1%
		102-56	100.0%

Ekonomik Performans bölümünde kurumların sınırlı genel bilgilendirme yapmakla birlikte detaylı içerik paylaşımından çekindikleri görülmektedir.

Kurumun finansal performansı dışındaki göstergelerden oluşan Dolaylı Ekonomik Etki; kurum eko-sisteminin önemli paydaşlarından olan Tedarikçilere ilişkin bilgilendirmeler ve Yolsuzlukla Mücadele bildirimleri bu bölüm içerisinde yer alan genel içerik paylaşımlarıdır.

Yukarıdaki konular dışında yer alan başlıklarla ilgili içerikler oldukça kısıtlı olarak raporlarda yer almakta ve vergi konusuna ilişkin bildirimlerden kaçınıldığı görülmektedir.

Ekonomik Performans	GRI 201: Ekonomik Performans	201-1	75.5%
		201-2	41.5%
		201-3	24.5%
		201-4	26.4%
	GRI 202: Piyasada Yer	202-1	17.0%
		202-2	9.4%
	GRI 203: Dolaylı Ekonomik	203-1	47.2%
		203-2	43.4%
	GRI 204: Tedarik Uygulamaları	204-1	50.9%
	GRI 205: Yolsuzlukla Mücadele	205-1	49.1%
		205-2	50.9%
		205-3	41.5%
	GRI 206: Rekabet Dışı Davranışlar	206-1	24.5%
GRI 207: Vergi	207-1	5.7%	
	207-2	5.7%	
	207-3	0.0%	
	207-4	3.8%	

Çevresel Performans alanında kurumların seçici içerik paylaştıkları; bununla birlikte bu bölümde çevreye yönelik duyarlılıklarını belirli GRI standartları üzerinden verilen cevaplar ile ortaya koydukları görülmektedir.

Emisyonlar başlığı tüm kurumlar tarafından önceliklendirilmekte ve bu konuda detaylı paylaşımlar yapılmaktadır. Atıklar ve Enerji bölümleri kurumlar tarafından odaklanılan ikinci seviyedeki çalışma alanı olarak gözükmemektedir.

Malzeme, Biyolojik Çeşitlilik ve Tedarikçi başlıkları bölüm içerisinde nispeten geride kalan ve kurumların ileride odaklanmaları gereken alanlar olarak ortaya çıkmaktadır.

Çevresel Performans	GRI Kodu	Kategori	Oran (%)
Çevresel Performans	GRI 301: Malzeme	301-1	20.8%
		301-2	13.2%
		301-3	11.3%
	GRI 302: Enerji	302-1	94.3%
		302-2	26.4%
		302-3	67.9%
		302-4	88.7%
		302-5	32.1%
		302-6	32.1%
	GRI 303: Su ve Atık Su	303-1	67.9%
		303-2	52.8%
		303-3	77.4%
		303-4	52.8%
		303-5	41.5%
	GRI 304: Biyolojik Çeşitlilik	304-1	18.9%
		304-2	15.1%
		304-3	20.8%
		304-4	9.4%
	GRI 305: Emisyonlar	305-1	81.1%
		305-2	79.2%
		305-3	73.6%
		305-4	69.8%
		305-5	75.5%
		305-6	11.3%
		305-7	32.1%
	GRI 306: Atıklar	306-1	58.5%
		306-2	75.5%
		306-3	69.8%
306-4		43.4%	
306-5		41.5%	
GRI 307: Çevresel Uyum	307-1	64.2%	
GRI 308: Tedarikçi	308-1	39.6%	
	308-2	22.6%	

Sosyal Performans bölümünde kurumlar tarafından yapılan paylaşımların ağırlıklı olarak şirket çalışan ve operasyonları hakkında olduğu gözlemlenmiştir.

İş Sağlığı ve Güvenliği, Çalışan Hakları ve Tedarik Zinciri kurumların tamamına yakını tarafından detaylı olarak raporlanan alanlar olarak öne çıkmaktadır.

Bununla birlikte kurum dışında kalan toplumsal ve sosyal alandaki faaliyetler oldukça sınırlı şirket tarafından gündeme alınmakta ve hayata geçirilen projelerin sonuçlarına ilişkin içerikler sürdürülebilirlik raporlarında yer almaktadır.

Kurumların geride kalan konuları sahiplenip bu alanda çalışmalar yapmaları oldukça önemli bir gelişim alanı olarak ortaya çıkmaktadır.

Sosyal Performans	GRI 401: İş Sağlığı ve Güvenliği	401-1	90.6%	
		401-2	64.2%	
		401-3	79.2%	
	GRI 402: Eğitim ve Geliştirme	402-1	28.3%	
	GRI 403: Çalışan Hakları		403-1	92.5%
			403-2	92.5%
			403-3	75.5%
			403-4	73.6%
			403-5	73.6%
			403-6	60.4%
			403-7	60.4%
			403-8	39.6%
			403-9	75.5%
			403-10	69.8%
	GRI 404: Tedarik Zinciri Çalışma		404-1	98.1%
			404-2	86.8%
			404-3	71.7%
	GRI 405: İşveren-Çalışan		405-1	96.2%
			405-2	49.1%
	GRI 406: Ayrımcılık Yapmama		406-1	52.8%
GRI 407: Sendikalara ve Toplu İş Sözleşmesine Katılım Özgürlüğü		407-1	37.7%	
GRI 408: Çocuk İşçiliği		408-1	34.0%	
	GRI 409: Zorla İşçi Çalıştırma	409-1	32.1%	
GRI 410: Güvenlik Uygulamaları		410-1	13.2%	
	GRI 411: Yerel Halkın Hakları	411-1	5.7%	
GRI 412: İnsan Hakları Değerlendirmel		412-1	15.1%	
		412-2	24.5%	
		412-3	7.5%	
GRI 413: Yerel Topluluklar		413-1	26.4%	
		413-2	17.0%	
GRI 414: Tedarikçi Sosyal		414-1	37.7%	
		414-2	15.1%	
GRI 415: Kamu Politikaları		415-1	13.2%	
	GRI 416: Müşteri Sağlığı	416-1	34.0%	
	416-2	20.8%		
GRI 417: Pazarlama ve Etiketleme		417-1	13.2%	
		417-2	15.1%	
		417-3	9.4%	
GRI 418: Müşteri Gizliliği		418-1	32.1%	
	GRI 419: Sosyoekonomik Uyum	419-1	5.7%	

AG Anadolu Grup
Akbank TAS
Akçansa Çim. San. Ve Tic. A.Ő.
Akenerji
AkiŐ GYO
Aksa Akrilik
Aksa Enerji Üretim
Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ő.
Anadolu Anonim Türk Sig. Şti.
Anadolu Efes Malt
Anadolu Hayat
Arçelik A.Ő.
Aselsan
Aygaz A.Ő.
BİM Mağazalar
Bizim
Brisa Bridgestone A.Ő.
Çimsa Çim. San. Ve Tic. A.Ő.
Coca-Cola İçecek A.Ő.
Dođan Şirketler Grubu
DođuŐ Oto. Ser. Ve Tic. A.Ő.
Enerjisa Enerji
ENKA
Erdemir
Ford Otomotiv San. A.Ő.
Garanti BBVA
İskenderun Demir

Kardemir D
Karsan Oto. San. Ve Tic. A.Ő.
KerevitaŐ
Koç Holding
Kordsa Teknik
Logo Yaz. San. Ve Tic. A.Ő.
Mavi Giyim Sanayi
Migros
Otokar
Polisan Holding A.Ő.
Őekerbank T.A.Ő.
ŐiŐecam
Őok Marketler
THY
TofaŐ
TSKB
TüpraŐ
Türk Traktör
Turkcell İletişim Hizmetleri
Türkiye Halk Bankası
Türkiye İş Bankası
Ülker Gıda San. Ve Tic. A.Ő.
Vakıfbank
Vestel Beyaz
Vestel Elektronik San.
Yapı Kredi
Zorlu Enerji

Dr. E. Emre Kanaat

Emre Kanaat; Coca-Cola, Citibank, Turkcell Global Bilgi ve Vodafone gibi farklı uluslararası şirketlerde 20 yılı aşkın süre üst düzey yöneticilik pozisyonlarda bulunmuş, strateji ve ticari konulara odaklanan bir danışmandır. Mobil teknolojiler, dijital dönüşüm, stratejik planlama, inovasyon, iş ortakları yönetimi ve sürdürülebilirlik alanlarında tecrübe ve derin bilgiye sahiptir.

Profesyonel kariyerinde yeni iş alanlarının kurulması, stratejik iş ortaklıklarının oluşturulması, organizasyonel yapılanma süreçleri ve dijital servislerin yaşam döngülerinin yönetilmesi gibi çok farklı alanlara liderlik etmiştir. Vodafone Londra merkez ekibinde global dijital servis ve uluslararası pazar stratejilerinin oluşturulmasında yer almıştır. Kurumsal performans yönetimi, ticari müzakereler, organizasyonel yapılanma ve işbirlikleri konuları uzun yıllar odaklandığı konular arasında yer almaktadır.

Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi bölümü mezunu olan Kanaat, Yeditepe Üniversitesi MBA ve University of Houston – Clear Lake MIS yüksek lisans derecelerine sahiptir. Bahçeşehir Üniversitesi'nde İş İdaresi alanında Nesnelerin İnterneti (IoT) ve Dijital Dönüşüm konusunda doktora çalışmasını tamamlamıştır. Çeşitli zirve ve üniversitelerdeki programlara konuşmacı olarak katılan Kanaat, Bahçeşehir Üniversitesi ve Yeditepe Üniversitesi lisans ve yüksek lisans programlarında "Dijital İşletme Yönetimi", "Mobil Pazarlama" ve "E-Ticaret" konularında dersler vermektedir.

Özel ve kamu kuruluşlarında Dijital Dönüşüm ve Stratejik Planlama alanlarında danışmanlık projeleri yönetmekte olan Kanaat, çeşitli konularda kamu kuruluşlarına araştırma raporları yazmakta ve önerilerini ilgili kamu yetkililerine sunmaktadır.

Çalışmanın amacı BIST Sürdürülebilirlik Endeksi içerisinde yer alan şirketlerin sürdürülebilirlik raporlarında öncelikli olarak belirledikleri konu başlıklarının ve GRI Standartları çerçevesinde paylaşılan içeriğin kümülatif bir analizle değerlendirilmesidir. Analizlerin sonraki Sürdürülebilirlik Çalışmaları ve Stratejik Planlama süreçleri için girdi sağlaması hedeflenmektedir.

Çalışma kapsamında şirketlerin internet üzerinde yayınlayan Sürdürülebilirlik Raporları incelenmiştir.

Analizi yapılan raporlar 2022 yılı içerisinde yayımlanan; 2021 yılı ve öncesine ilişkin yapılan faaliyetleri ve performans sonuçlarını ortaya koyan çalışmalardır.

Çalışma kapsamında GRI standartlarında raporlama yapan 54 şirketin dokümanları analiz edilmiş ve veriler toplanmıştır. BIST Sürdürülebilirlik Endeksi içerisinde yer alan fakat sadece Uyum Çerçevesi yayınlayan veya raporu çalışma süresi içerisinde kamuoyu ile paylaşmamış olan şirketler raporun kapsamı dışındadır.

Kurumların rapor üzerinde belirttikleri öncelikli konular, Öncelikli Konular Matrisi üzerinde yer alan değerlendirmeler ve GRI İçerik Endeksleri manuel olarak toplanmış ve derlenerek bilgiye dönüştürülmüştür.

Kurumların raporları üzerinde açık olmayan veya eksik olan veriler analiz esnasında genel ortalamalar ile tamamlanmıştır.

FERAGATNAME

Bu rapor Radiant Yönetim Danışmanlığı ve Bilişim Hizmetleri Ltd. Şti (Radiant Yönetim Danışmanlığı) tarafından hazırlanmıştır.

Radiant Yönetim Danışmanlığı izni olmadan kısmen ya da tamamen herhangi bir içerik kullanılamaz veya farklı taraflara iletilemez.

Bu raporun hazırlanmasında, Radiant Yönetim Danışmanlığı, makul ölçüde yetenek, özen ve titizlik göstermiştir. Burada bulunan gözlemler, sonuçlar ve bulgular kamuya açık raporlardan derlenen veri ve bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır. Radiant Yönetim Danışmanlığı bu raporun tümü ya da bir kısmı ile ilgili herhangi bir kimseye ya da kuruluşa karşı sorumluluk taşımaz, sorumluluktan feragat eder.

Faaliyetlerinizi, işletmenizi ya da mali durumunuzu etkileyecek herhangi bir karar vermeden ya da bu konuda herhangi bir adım atmadan önce kendi ihtiyaçlarınız, öngörüleriniz, değerlendirme kriterleriniz ve hesaplamalarınız çerçevesinde hareket etmelisiniz.

Bu dokümanın içerisinde bulunan içeriklerin kullanımından kaynaklanabilecek tüm zararların risk ve sorumluluğu kullanan kurum veya kişiye aittir. Bu belgede yer alan bilgilerin ve yönlendirmelerin üçüncü kişiler tarafından kullanılması sonucunda ortaya çıkabilecek zarar veya ziyandan Radiant Yönetim Danışmanlığı sorumlu değildir.